

Valsts sociālās
apdrošināšanas
aģentūra

Izmaiņas VSAA sniegtajos pakalpojumos 2022.gadā

Publicēts: 23.12.2021.

Ģimenes valsts pabalsts.

No 2022.gada 1.janvāra mainās ģimenes valsts pabalsta apmērs un piešķiršanas un izmaksas nosacījumi.

Ģimenes valsts pabalsta apmērs atkarīgs no tā, par cik faktiski audzināmiem bērniem pabalsts tiek saņemts:

- par vienu bērnu – 25 eiro;
- par diviem bērniem – 100 eiro (50 eiro par katru bērnu);
- par trīs bērniem – 225 eiro (75 eiro par katru bērnu);
- par četriem un vairāk bērniem – 100 eiro par katru bērnu.

No 2022.gada ģimenes valsts pabalstu Valsts sociālās apdrošināšanas aģentūra (VSAA) maksā par katru ģimenē audzināmo bērnu no viņa viena gada vecuma sasniegšanas dienas līdz 16 gadu vecumam. Par bērnu vecumā no 16 līdz 20 gadiem maksā, ja viņš mācās vispārējās izglītības vai profesionālās izglītības iestādē un nav stājies laulībā.

Vienam no laulātajiem, pamatojoties uz otra laulātā labprātīgu piekrišanu, iespējams saņemt ģimenes valsts pabalstu par visiem kopīgi audzināmajiem bērniem, ne tikai par saviem bērniem.

Ja bērnam noteikta invaliditāte, tad VSAA papildus maksā piemaksu pie ģimenes valsts pabalsta. Par šo bērnu ģimenes valsts

pabalstu pēc bērna 16 gadu vecuma sasniegšanas maksā neatkarīgi no fakta, vai bērns mācās vai nemācās.

Pabalstu VSAA var pieprasīt tūlīt pēc bērna piedzimšanas, taču ne vēlāk kā 24 mēnešu laikā no bērna viena gada vecuma.

Valsts sociālās apdrošināšanas iemaksas

1. Valsts sociālās apdrošināšanas obligāto un brīvprātīgo obligāto iemaksu (VSAOI) objekta maksimālais apmērs turpmākajiem trim gadiem – 2022., 2023. un 2024.gadam – ir 78 100 eiro gadā.

2. Ja pašnodarbinātais, kurš vienlaikus nav darba ņēmējs, prognozē, ka viņa ienākums ceturksnī nerasniegs minimālo obligāto iemaksu objektu (1500 eiro), viņš iesniedz Valsts ieņēmumu dienestam (VID) apliecinājumu:

līdz ceturksnim sekojošā mēneša 17. datumam vai vienlaikus ar saimnieciskās darbības reģistrēšanu par nākamā ceturksņa plānotajiem ienākumiem (par I ceturksni līdz 17.janvārim, par II ceturksni līdz 17.aprīlim utt), vai

līdz 17.janvārim ienākumu prognozi par visu kalendāro gadu, vai

15 dienu laikā pēc darba ņēmēja statusa zaudēšanas (gadījumos, kad pašnodarbinātai vienlaikus ir bijis arī darba ņēmējs).

Ja pašnodarbinātais nebūs iesniedzis VID apliecinājumu par plānotajiem ienākumiem, tad VSAA viņam aprēķinās minimālās obligātās iemaksas un paziņos par tām VID.

3. Pašnodarbinātais no lauksaimnieciskās ražošanas ienākuma vai autoratlīdzības saņēmējs 10% VSAOI pensiju apdrošināšanai varēs maksāt vienreiz gadā, nevis katru ceturksni kā pārējie pašnodarbinātie. Līdz ar to VSAA šiem pašnodarbinātajiem minimālo obligāto iemaksu aprēķinu veiks reizi gadā, nevis par ceturksņiem.

4. VSAA neaprēķinās minimālās obligātās iemaksas:

par tiem pārskata mēnešiem, kuros Ministru kabinets ir noteicis ārkārtējo situāciju (2021.gada oktobris, novembris, decembris un 2022. gada janvāris),

par tām kalendāra dienām, kurās darbinieks ir dikstāvē savas vainas dēļ vai kurās darba ņēmējs ir atstādināts no darba pienākumu veikšanas bez darba samaksas saglabāšanas.

5. 2022.gadā pašnodarbinātie VSAOI veic līdzšinējā kārtībā:

ja ienākumi mēnesī nerasniedz 500 eiro, reizi ceturksnī veic VSAOI 10% apmērā pensiju apdrošināšanai,

ja ienākumi mēnesī sasniegt un pārsniedz 500 eiro, veic VSAOI vismaz no 500 eiro 31,07% apmērā visiem apdrošināšanas veidiem un no starpības starp faktiskajiem ienākumiem un VSAOI objektu – 10% pensiju apdrošināšanai.

6. No 2022.gada 1.janvāra jau reģistrētais mikrouzņēmumu (MU) nodokļa maksātājs – sabiedrība ar ierobežotu atbildību – zaudē MU nodokļa maksātāja statusu un VSAOI būs jāmaksā vispārējā kārtībā kā par darba ņēmējiem.

No 2022.gada 1.janvāra MU nodokli maksā tikai pašnodarbinātie.

Pabalsts aizbildnībā esoša bērna uzturēšanai

No 2022.gada 1.janvāra pabalsta aizbildnībā esoša bērna uzturēšanai apmēru VSAA vairs nesamazinās par apgādnieka zaudējuma pensijas, apdrošināšanas atlīdzības par apgādnieka zaudējumu, valsts sociālā nodrošinājuma pabalsta apgādnieka zaudējuma gadījumā un ģimenes valsts pabalsta apmēru, bet tikai par aizbilstamajam bērnam piešķirtajiem uzturlīdzekļiem no Uzturlīdzekļu garantiju fonda.

Noteikts pārejas periods līdz 2022.gada 1.martam.

par laikposmu no 2022.gada 1.janvāra 2022.gada 28.februārim pabalstu piešķir un izmaksā tādā apmērā un kārtībā, kādu to

noteica normatīvais regulējums līdz 2021.gada 31.decembrim;

par laikposmu no 2022.gada 1.janvāra 2022.gada 28.februārim pabalstu pārrēķina, izmaksājamo pabalstu nesamazinot par piešķirtā pakalpojuma apgādnieka zaudējuma gadījumā un ģimenes valsts pabalsta summu, un līdz 2022.gada 31.martam nodrošina pārrēķinātā pabalsta starpības izmaksu.

Tādējādi martā pabalsta saņēmēji saņems pabalstu pilnā apmērā par martu, kā arī starpību par janvāri un februāri.

Slimības pabalsts

Ja darba nespējas pirmā diena ir 2022.gada 1.aprīlī vai vēlāk, slimības pabalstu no 10. darba nespējas dienas izmaksā VSAA. Tas nozīmē, ka darba devējs izmaksā slimības naudu par pirmajām deviņām darba nespējas kalendāra dienām.

Ja darba nespējas pirmā diena ir līdz 2022.gada 31.martam, tad VSAA slimības pabalstu piešķir no 11. darba nespējas dienas. Darba devējs tāpat kā līdz šim izmaksā darba ņēmējiem slimības naudu par pirmajām 10 darba nespējas dienām.

Vecuma pensija

2022.gadā pensijas vecums ir 64 gadi 3 mēneši, bet priekšlaicīgi pensionējoties – 62 gadi 3 mēneši

Ar iedzīvotāju ienākuma nodokli (IIN) neapliekamais minimums pensijām:

no 2022.gada 1.janvāra līdz 2022.gada 30.jūnijam – 350 eiro mēnesī jeb 2100 eiro pusgadā,

no 2022.gada 1.jūlija līdz 2022.gada 31.decembrim – 500 eiro mēnesī jeb 3000 eiro pusgadā.

Piemērojamā IIN likme pensijas apmēram līdz 1667 eiro ir 20%, savukārt pensijas daļai, kas ir virs 1667 eiro – 23%.

Ja persona līdz 2021.gada 30.novembrim ir pieprasījusi vecuma pensiju, bet nav izdarījusi izvēli sava pensijas 2.līmeņa kapitāla izmantošanai, VSAA pārskaita personas fondētās pensijas kapitālu valsts pensiju speciālajā budžetā un no 1.janvāra pārrēķina vecuma pensiju, pievienojot uzkrāto pensijas 2.līmeņa kapitālu.

Invalitātes pensija

Mainīta vidējās apdrošināšanas iemaksu algas (Vi) aprēķināšanas kārtība invaliditātes pensijas noteikšanai. Piešķirot invaliditātes pensiju no 2022.gada 1.janvāra:

Aprēķina vidējo algu no personai izdevīgākā jebkura nepārtraukta 36 mēnešu perioda pēdējo piecu gadu laikā pirms invaliditātes pensijas piešķiršanas.

Ja personai apdrošināšanas iemaksu alga reģistrēta mazāk kā 36 mēnešos:

no vidējās algas aprēķina izslēdz pilnos mēnešus, kuros nav reģistrēta apdrošināšanas iemaksu alga, jo persona ir bijusi atvaļinājumā bez darba samaksas saglabāšanas, kas piešķirts sakarā ar nepieciešamību kopt bērnus, vai saņēmusi slimības pabalstu, dīkstāves pabalstu, dīkstāves palīdzības pabalstu, vecāku pabalsta turpinājumu, slimības palīdzības pabalstu, bezdarbnieka palīdzības pabalstu, jaunā speciālista pabalstu vai atbalstu dīkstāvē esošu darbinieku, pašnodarbināto personu un patentmaksātāju atlīdzības kompensēšanai;

mēnešos, kuros nav reģistrēta apdrošināšanas iemaksu alga, izņemot tos pilnos mēnešus, kuros bijuši iepriekš minētie periodi, iemaksu algu nosaka 40% apmērā no valstī noteiktās vidējās apdrošināšanas iemaksu algas (kalendāra gadā, kas beidzas gadu pirms gada, kurā tiek piešķirta pensija).

Pensiju 2.līmenis

No 2022.gada 1.janvāra tiek mainīts princips jauno pensiju 2.līmeņa dalībnieku sadalei pa ieguldījumu plāniem, ja jaunais dalībnieks nav pats izvēlējies ieguldījumu plānu. VSAA viņu iekļaus vienā no ieguldījumu plāniem „Aktīvie 50%”, lai dalība pensiju 2.līmenī būtu

dalībnieka vecumam atbilstošā ieguldījumu plānā.

<https://www.vsaa.gov.lv/lv/jaunums/izmainas-vsaa-sniegtajos-pakalpojumos-2022gada>